

RELATORIO APROBADO POLO CONGRESO SECTORIAL DO VIÑO

Da análise da realidade que como SLG fagamos e dos nosos posicionamentos ante esta realidade, sairán as nosas alternativas. Coa mirada posta sempre na defensa dunha vitivinicultura social, ligada as persoas, a terra, as nosas variedades autóctonas e a unha cultura milenaria como nai sustentadora do sector. Neste modelo de viticultura social, o SLG deberá concretar a folla de ruta para acadar a digna permanencia dos viticultores e viticultoras e das pequenas adegas de colleiteiro/a. Neste sentido consideramos como factores fundamentais para a permanencia do sector:

1.- A Cultura do viño.

Cando falamos da cultura do viño non estamos a falar do que na historia da humanidade aportou o viño a todas as artes e disciplinas que ao decorrer dos tempos usaron as uvas e ao viño como elemento de inspiración e de recreación. Falamos da cultura propia do viño como a suma das sabedorías que no percorrer de mais de 2000 anos foron desenroladas ou descubertas polas persoas para facer das diversas actividades deste sector e do uso da bebida resultante un arte.

As persoas que dende épocas remotas traballaron as viñas foron quen de seleccionar as mellores variedades para cada zona, de ler na terra e no clima na procura da superación, de traballar con intelixencia para adaptarse aos gustos de cada momento. Todo para poder vivir da súa paixón e do seu traballo.

Os gobernos deben impulsar o coñecemento e a posta en valor da cultura milenaria do viño, como algo que forma parte do noso patrimonio e da nosa esencia como pobo.

A cultura inmaterial, como enorme riqueza que os antepasados/as nos deixaron como conservadores das variedades, da fertilidade da terra, das practicas culturais mais apropiadas e da sabedoría para sacarlle o mellor as nosas ribeiras. Ten un valor incalculable, e nese sentido temos que ser capaces de seguir adiante no bo camiño do modelo de vitivinicultura de calidade.

As variedades autóctonas. Cada vez vai ser mais difícil neste mundo globalizado, onde as únicas que mandan son as dinámicas do mercado, cun neoliberalismo cada vez mais depredador, manter a exclusividade das nosas castes autóctonas. De todos xeitos debemos seguir traballando na defensa das nosas variedades e que os nosos viños sexan un grande reflexo da grandeza e adaptación destas videiras. Débese incluír a blindaxe de tódalas castes das variedades autóctonas atlánticas e do interior de Galiza.

A paisaxe só se pode manter con labregos e labregas traballando nas ribeiras. O abandono ou a viticultura industrial degradan o medio. Tamén actúan dun xeito preocupante para a paisaxe vitícola a forestación de terras agrarias, en especial cando acontece coas viñas.

A arquitectura do viño é un elemento fundamental das nosas ribeiras e dos pobos produtores. Non nos estamos a referir ás grandes inversións en adegas dos últimos tempos, nin da restauración de pazos e casas grandes para dedicar a adegas ou ao

turismo enolóxico. Referímonos a arquitectura tradicional do viño, como a pegada que nos deixaron os nosos antepasados e neste sentido falamos das covas, das adegas, das muras e socalcos. Así como outras construcións menores que posibilitaban a elaboración e conservación do viño.

O viño como alimento Esta consideración foi o soporte fundamental do sector en toda a súa historia. Esta cultura milenaria mantivo e mantén un importante apoio social en Europa pola consideración do viño como un alimento fundamental para o corpo e o espírito, como unha bebida para o pracer, para o culto, incluso en tempos como unha menciña. De non haber tido esa grande importancia social na Europa mediterránea, hoxe sería unha actividade residual.

Debemos seguir pelexando para que non cambie a consideración histórica do viño como un alimento fundamental da nosa gastronomía.

Popularizar o consumo responsable. Cada ano baixa mais o consumo de viño e bebidas derivadas en Europa, pasando en 20 anos de 75 litros por persoa e ano a 35 litros. Ao mesmo tempo o resto do mundo non aumentou o consumo de xeito significativo, a pesar de que as axudas da OCM para a promoción orientáronse a países terceiros de fora da UE.

Mellora o consumo de viño embotellado en detrimento dos graneis, e dentro do embotellado o de denominación de orixe ou indicación xeográfica, de gama media, son os mais demandados.

A baixada do consumo de viño non trae consigo unha baixada nos índices de alcoholismo, non é precisamente o viño o culpable dos trastornos na saúde que provoca o alcohol. Nin tampouco é o viño o culpable da alteración de condutas sociais, habería que mirar para outras substancias aditivas que a xente moza usa nas súas relacións sociais e de lecer en substitución do viño..

No SLG defendemos o consumo responsable e moderado de viño tanto nas comidas como en tempos de lecer e relación social.

2.- O Modelo social de viticultura

Nunha organización sindical como o SLG, que se debe a defensa dos viticultores e viticultoras, tamén a dos pequenos produtores e produtoras de uvas que deron o paso a elaboración como mecanismo de sacar un maior rendemento ao traballo das viñas. E que ademais se debe a Galiza, a defensa do propio e das peculiaridades das súas ribeiras e dos seus territorios. Temos que afinar moito mais cando falamos de vitivinicultura de calidade, nun momento onde se están a apropiar deste termino grandes empresas cunha estratexia depredadora, que intenta acabar cos pequenos e medianos, na procura dun modelo industrial, no que se considera ás persoas como simple man de obra, e na que priman os obxectivos especulativos. Polo que haberá que defender a viticultores e viticultoras tanto colleiteiros/as como cooperativistas ante este modelo especulativo.

Temos que falar de modelo social de calidade diferenciada, nese sentido resulta fundamental considerar:

As persoas o mais importante. Este é o único modelo que traballa no sentido da boa calidade diferenciada, onde os viticultores e viticultoras son a peza fundamental e básica para proporcionar uvas de calidade, imprescindibles para conseguir un bo viño. Este modelo social fixa poboación activa no rural, que actúan como mantedores/as do medio.

Pero para que siga habendo xente que traballe nas viñas, resulta imprescindible, que exista un prezo razoable que pague todos os custes de produción incluído o salario digno, amais dunha certa estabilidade no tempo.

Facilitar a incorporación de xente moza, atendendo ás peculiaridades do sector incorporando nas axudas á primeira instalación, a instalación progresiva.

Ligar o viño ao territorio resulta fundamental no modelo social dos viños de calidade, cada ribeira cos seus solos, subsolos, climas e microclimas. Neste sentido o SLG defendemos as indicacións xeográficas protexidas (IXP) e as denominacións de orixe (DO), que como no caso galego refírense a zonas con características determinadas e diferenciadas. O SLG defenderá as Mesas Sectoriais como entes representativos do sector e lugar de interlocución entre a administración, os produtores/as e as adegas; e aos Consellos Reguladores na súa función de control, certificación e promoción.

Consideramos que os Consellos Reguladores e as Mesas Sectoriais deben ter un papel fundamental a hora da defensa e vertebración social do sector; traballando para adaptar a normativa europea ás condicións galegas, desenvolvendo medidas de control da produción e da entrada de uva foránea, potenciando as marcas de calidade e favorecendo a consolidación e a actuación das organizacións representativas como interlocutores indispensábeis.

Dentro da actuación do SLG nos Consellos Reguladores, fomentárase, naqueles nos que sexa preciso, o debate sobre a reforma da normativa e regulamentos de funcionamento para adaptalos a realidade actual do sector vitivinícola. Ademais o SLG defenderá os Consellos Reguladores e as Mesas Sectoriais diante de determinados intereses corporativos que pretenden desprestixialos ou baleiralos de contido, para deixar aos produtores e produtoras totalmente a mercede das decisións das grandes industrias e comercializadoras do viño.

O SLG demanda a regularización do Rexistro Vitícola da Xunta, do Rexistro de parcelas inscritas nos consellos reguladores e do rexistro da Propiedade, de xeito que sexa coincidente e que non sigan culpando aos viticultores/as do que é responsabilidade da administración. Unha vez regularizadas as plantacións e os dereitos, cada viticultor/a contará cunha tarxeta na que consten ás súas viñas que deberá acompañar xunto co DNI, a persoa que entregue uva na adega, debendo garantir os órganos de control o bo uso deste documento.

Estamos en contra de denominacións mais amplas que como a existente *DO Catalunya* ou a pretendida polo goberno do estado e prohibida pola UE: *IXP Vinos de España*.

Os viños propios de Galiza deben ser postos en valor polas institucións, os medios de comunicación, a restauración, as tendas e os consumidores/as. Debemos acabar

por considerar como superior o de fora, xa que ademais de non ser certo, resulta moi lesivo para o mercado de proximidade dos viños tintos. Tamén debemos traballar mais nas nosas peculiaridades para afondar na diferenza que dará maior valor engadido ao nosos produto.

A defensa do medio ambiente estase convertendo nun obxectivo nas nosas viñas, xa que somos conscientes de que a calidade vai da man da redución de produtos fitosanitarios, neste sentido valoramos importante continuar co esforzo de formación e de información, así como seguir dando o debate na base da nosa afiliación, de cara a tomar conciencia de certas alternativas que amais de resultar menos lesivas para nós e para o medio, son mais baratas.

Para o SLG a produción ecolóxica ou a biodinámica non é un obxectivo, senón unha opción. O obxectivo é camiñar na procura dunha maior independencia de insumos das nosas viñas, do mantemento da fertilidade e da estrutura da terra como mecanismos para dotar de longa vida e de saúde aos nosos bacelos e para conseguir boa calidade.

No SLG estamos en contra da manipulación xenética que se está experimentando e facendo en moitos alimentos, tamén no referente a viña e o viño. As OXM son unha agresión a riqueza xenética das cepas, a biodiversidade das viñas e tamén a peculiaridade dos nosos viños. No caso do uso de levaduras manipuladas ou outras sustancias na vinificación, provocan a desaparición das levaduras propias e crea maior dependencia ás nosas explotacións, resultando un atentado á saúde das persoas que consuman viños onde en calquera dos procesos se usaran Organismos Xeneticamente Manipulados.

Bebida saudable. O compoñente alcohólico do viño ten desatado nos últimos tempos unha persecución inxustificada, ocultando as vantaxes do consumo responsable e moderado de viño nas persoas adultas. Son moitos os estudos que falan das bondades do resveratrol e doutras sustancias anti-oxidantes que contén o viño, amais do seu efecto preventivo nas enfermidades cardiovasculares e nalgúns cancros.

O viño nas relacións sociais. Na nosa cultura existe unha tendencia a asociar certas relacións sociais e algúns tempos de diversión das persoas adultas, ao consumo de sustancias desinhibidoras e estimulantes. A introdución masiva, dende os anos 70, de bebidas carbonatadas e doces mesturadas con destilados de alta graduación procedentes de outras culturas, desprazaron en gran medida as nosas costumes culturais de consumir viño, sendo estas bebidas moito mais lesivas para a saúde e moito mais fácil de introducir en persoas moi novas.

O Cooperativismo e o Asociacionismo. Defendemos a volta ás esencias e aos principios que inspiraron a creación das cooperativas e as asociacións, onde as rendas e os problemas dos e das cooperativistas e/ou socios/as sexan a principal preocupación, poñendo en práctica o modelo social de democracia participativa, potenciando o relevo xeracional na viticultura, no lugar de comportamentos propios de sociedades anónimas.

3.- O mercado.

O mercado, nestas sociedades capitalistas nas que o poder reside nos mercados especulativos de capitais e de todo tipo, é un instrumento que manexan poucas decenas de grandes multinacionais que operan en todo o mundo. Estas empresas levan tempo traballando pola deslocalización do sector, por acabar coas denominacións de orixe e indicacións xeográficas, por cargarse o noso modelo social de calidade para instalar un modelo industrial. Este modelo foi ensaiado en Australia, Chile, Sudáfrica, China,... países cuns custes de produción moi baixos e con nulo control medioambiental dende os que pretenden desprazar aos viños europeos.

Europa é a gran produtora e é a gran consumidora de viño, e de momento é capaz de exportar mais viño do que importa, a pesar de que nos tratados internacionais de libre comercio se usa o viño como moeda de cambio, como tributo dos gobernos europeos a esas grandes multinacionais do viño de capital tamén europeo.

Precisamos de aranceis que graven as importacións, así como o control da produción e do mercado no marco da soberanía alimentaria.

A antiga cultura europea do viño que leva séculos formando parte do noso ADN é a mellor defensa contra o neoliberalismo uniformizador e contra a pretensión destas grandes corporacións de producir fora para consumir aquí.

O Autoconsumo. Na Galiza o autoconsumo é moi importante, non só nas zonas produtoras, tamén no resto do País. É moi bo que sexa así xa que supón un aforro importante para as familias e un soporte social grande para o sector. As familias que producen viño non só consumen o delas, tamén son compradoras habituais doutros viños para datas sinaladas, por curiosidade, por cultura, ...As xentes que fan viño para o autoconsumo das súas propias uvas ou de uvas que mercan, son fundamentais na extensión e na popularización da cultura do viño. De todos xeitos temos que traballar para que as uvas as merquen directamente nas ribeiras galegas, acabando coa entrada ilegal de “uvas do camiión” procedentes de fora.

Prezos e contratos das uvas. As mesas sectoriais do viño impulsadas polo anterior goberno da Xunta de Galicia, estableceron un marco de negociación de prezos mínimos e condicións de contratos homologados. Os contratos son voluntarios, teñen unha implantación moi desigual: en Rías Baixas entran en contrato a metade das uvas de D.O.; as uvas de D.O. amparadas en contratos homologados no Ribeiro supuxo entorno o 50% da uva entregada nas adegas; en Valdeorras a cantidade non chega ao 20%; na Ribeira Sacra existiron contratos ate a pasada campaña, que non se negociou e en Monterrei a pesar dos esforzos feitos polo SLG nunca fomos capaces de chegar a acordo de prezo, polo que non houbo contratos.

A pesar de que o escenario non é o que nos gustaría, no SLG seguimos a defender a existencia destes contratos que obrigan e dan estabilidade por varios anos a parte produtora e a das adegas que os asinan, ademais serven como referencia de prezo ao resto do sector, e son unha referencia na maior parte das nosas comarcas vitivinícolas. O SLG instara a consellería competente neste caso a consellería do Medio Rural a que todos aqueles contratos homologados de uva das distintas DO Galegas reflectisen a obrigatoriedade de cumprir necesariamente ca recentemente

aprobada lei da Morosidade, a cal obriga o pagamento nuns prazos máximos de toda a uva comercializada.

Galiza non ten futuro dentro dun modelo industrial de viticultura, competindo en prezos con territorios con custes de produción moi baixos. Polo que seguiremos a traballar no modelo de viticultura de calidade dentro das cinco denominacións de orixe e das tres indicacións xeográficas protexidas, pero tamén na viticultura non amparada por estas figuras.

A comercialización dos viños de colleiteiro/a. Todos os viticultores e viticultoras temos vocación de facer viño, facémolo para o autoconsumo, en ocasións para vender a granel e en algúns casos damos o paso ao embotellado e etiquetado como mecanismo de estabilidade e de sacar maior rendemento económico.

Somos capaces de facer bos viños pero cada vez nos costa mais vendelos, o mundo do mercado é un mundo ocupado na súa maior parte por grandes multinacionais que operan en todo o mundo, nos mercados próximos ademais deses grandes grupos da alimentación, traballan comerciais profesionais que operan basicamente na hostalería. Esta realidade está mudando pola existencia cada vez maior de franquicias na hostalería ou por contratos de subministro de produto que cada vez están condicionando mais a carta de viños.

Nesta situación nada favorable para as pequenas adegas, precisamos incrementar a presenza do noso viño de colleiteiro/a na Galiza, traballando por ocupar un maior espazo no consumo das familias, apoiando decididamente dende o SLG a formación dos colleiteiros/as, e potenciando o debate e a comunicación como mecanismos válidos para procurar solucións a súa problemática específica. O SLG instará aos distintos gobernos a que non invistan tan so na promoción para a comercialización en países terceiros e dicir fora da Unión Europea. Que se leven a cabo as medidas axeitadas para dende o propio ministerio e as distintas consellerías, se promovan os viños galegos dentro do país galego e no resto de países da Unión Europea. Tamén dende o propio SLG seguir afondando no traballo que se esta a facer para que os viños de colleiteiro cheguen o maior numero de xente e actuar como elemento impulsor de novas vías de promoción e comercialización.

O SLG instará ás consellerías competentes ao recoñecemento da figura de colleiteiro/a, que traia implícito normas máis flexíbeis e a simplificación da burocracia para estas pequenas adegas, así como a promoción desta figura coma imaxe de calidade.

A especulación no mercado do viño. Na política económica predominante no mundo mandan os mercados, e nos mercados mandan as grandes multinacionais e o capital financeiro. O viño non é unha excepción, aínda que é un dos sectores que mais se resiste a homoxeneización e a deslocalización promovida por estes mercados. Isto acontece grazas a carga cultural e social que conserva o viño en Europa.

A grande fragmentación (atomización) do sector en Galiza é unha boa ferramenta de resistencia contra a globalización e contra a industrialización, neste sentido o SLG seguirá defendendo aos pequenos e medianos viticultores e ás pequenas adegas

familiares polo ben da supervivencia de todo o sector, e en contra dun sector controlado polas multinacionais.

O SLG demandará das Administracións competentes na materia, a regulación por lei das marxes comerciais, partindo sempre dun prezo mínimo para o produtor/a que cubra custes de produción e traballo.

4.- Unha nova OCM vitivinícola no marco da PAC.

A Política Agraria Común (PAC), debería ser a ferramenta da que se dotan os estados da UE para defender a súa agricultura. Neste sentido no SLG demandamos que se articulen medidas que garantan prezos dignos polas nosas producións, regulación e control da produción, e rematar coa liberalización total das importacións.

As axudas PAC traen consigo a condicionalidade que obriga a un compromiso medioambiental, no caso do viñado en Galiza son axudas PAC: a reestruturación de viñado, as do Contrato de Explotación Sustentable (CES), as axudas as adegas, o pago a cota dos consellos reguladores, e as axudas a incorporación.

O SLG demandará ante as administracións públicas para que estas axudas sexan para os labregos e labregas, e non para os grandes grupos económicos que están operando no sector.

Nesta liña reclamamos unha nova OCM específica para o viño, adaptada ás peculiaridades do noso modelo social de calidade, onde siga existindo: o control da produción e sexan os gobernos quen regulen os dereitos de plantación, no que continúen as axudas a incorporación de xente moza (cun prazo de incorporación flexible e progresivo, con anticipos das subvencións para realizar os investimentos) e a reestruturación de viñado; onde se blinde a utilización das nosas variedades autóctonas; con plans específicos para infraestruturas de acceso ás viñas en todas as zonas vitícolas; onde se axude a promoción do consumo responsable de viño dentro da UE; e na que os gobernos asuman a defensa da cultura do viño como algo que é patrimonio de todos e todas. As subvencións deben estar vinculadas á fixación de persoas no territorio.

Resolución contra o cambio climático

O cambio climático está provocado polo efecto depredador dun sistema económico e social baseado no crecemento, na especulación, no consumismo,... que asume a maior parte da poboación como concepto de benestar. O que sobra, o que destrúe, o superfluo, o que se tira, a degradación do medio,... non reporta benestar ás persoas, senón que nos limita poder ter unha vida de calidade. Este sistema económico destrúe para facer negocio coa construción, degrada para sacar beneficios da recuperación.

O Cambio Climático é unha das consecuencias de priorizar o negocio e a especulación por riba dos intereses das persoas, situando o interese particular das grandes corporacións que dominan os mercados por riba dos intereses da colectividade, das persoas.

Para o conxunto dos seres vivos o cambio climático é desastroso xa que está provocado polo aumento da degradación do medio natural: perda de calidade das augas, do aire, da fertilidade dos solos, aumento das radiacións, acumulación de residuos,... Esta situación provoca quentamento global, pero provoca tamén grande inestabilidade con cambios bruscos de temperaturas que trae a desaparición paulatina das estacións como as entendemos na actualidade.

Existen grupos económicos e sociais vinculados ás grandes corporacións ou que actúan como correa de transmisión delas que intentan ver no cambio climático aspectos positivos para o sector vitivinícola. Unha vez mais intentan usar a parafernalia e os decorados que instalaron no sector para distorsionar a realidade.

En Galiza vense rexistrando cambios que resultan desastrosos para a viticultura a nivel de pragas e enfermidades antes inexistentes como a araña roxa ou a peste negra (black rot); E o aumento dos desastres climáticos como o adiantamento da brotación, xeadas tardías, pedra ao final da primavera, encharcamento no inverno, tormentas e secas moi prolongadas no verán. Estes cambios poden implicar a perda de características diferenciais nos nosos viños como son: o descenso da boa acidez, que confire sensación de frescura na boca; ou o aumento da graduación alcohólica, nunha época con tendencias a baixa no consumo de alcohol.

É polo que o SLG considera que o cambio climático é desastroso para a permanencia do modelo social de vitivinicultura de calidade e para as características diferenciais dos viños en Galiza. E instamos aos poderes públicos e privados a tomar medidas serias pola sostibilidade do planeta e por un modelo económico e social ao servizo das persoas e non dos mercados.

Resolución contra a incineración de residuos.

A reciclaxe non é unha moda, é unha necesidade para a conservación do noso planeta. Débese garantir dende as administracións publicas que todo residuo sexa cal sexa a súa procedencia, teña garantido un proceso lóxico de reciclaxe .Palabras e frases como: modelo sostible, reutilización, separación de residuos, conservación do planeta, protección das especies; son tan so iso; palabras e frases que coma outras moitas cousas na aplicación práctica, convértense en fume. O mesmo fume

que van cuspir as chemineas das incineradoras que pretende instalar a Xunta de Galiza por todo o país. Isto non é reciclar, isto é queimar, converter residuos mesmo perigosos en fume cargado de toxinas, metais pesados, dioxinas, CO₂, etc... que impulsados polo vento espallaranse por quilómetros a redor de esas maquiavélicas instalacións, contaminando alí onde se depositen: nas nosas terras, nas nosas augas, nos nosos corpos, nos nosos alimentos. A incineración non é reciclaxe. É o xeito máis perigoso de desfacerse daquelo que xa non nos serve, pero que moitas veces podería ter outra función se o xestionamos de forma axeitada. A incineración é contaminación legal, protexida polas administracións públicas ca escusa de que se está a reciclar. Por este motivo dende o SLG rexeitamos de forma contundente calquera tipo de instalación para a incineración de residuos, sexa cal sexa o seu lugar de construción, sexa cal sexa o residuo a incinerar e instamos ás administracións públicas a velar pola nosa saúde e a do noso planeta e que, deste xeito, se prohiba a construción de plantas incineradoras no noso país.